Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыныыы ыйтан тахсар

№134 (5179) | 1978 сыл. Сэтиннии 11 күнэ СУБУОТА | Сыаната 2 харчы.

МОСКВА. Кыһыл площадь.

ССТА фотохрониката.

Кремльгэ үөрүүлээх мунньах

Советтар дойдулара Улуу Октябрь знамятын аннынан алта уон биирис сылын эрэлээхтик хардыылыыр. Советскай поруот бу албан аатаах датаны коммунизмы тутуу суолтатар саҥа кыайыыларынан көрсөр.

Сэтиннии 4 күнүгэр Москваҕа Съездэр Кремлэҕэр дыбарыастарыгар народнай депутаттар Москватаабыт Советтарын уонна. ССКП куораттааҕы комитетын Улуу Октябрьскай социалистическай революция 61 сылын туолуутугар анаан үөрүүлээх мунньахтара буолла.

Мунньах кыттыылаахтара табаарыстара Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропова, В. В. Гришин, А. А. Громыкова, А. П. Кириленкова, А. Н. Косыгина, К. Т. Мазурова, А. Я. Пельшеа, М. А. Суслова, Д. Ф. Устинова, П. Н. Демичева, В. В. Кузнецова, Б. Н. Пономарева, М. С. Соломенцева, К. У. Черненкова, П. В. Капитонова, В. И. Долгих, М. В. Зимянина, Я. П. Рябова, К. В. Русакова туран эрэ дохсун овациялаах көрүстүлэр. Президиумҥа оны таҥэ Вьетнам компартиятын КК Генеральнай секретара Ле Зуан, ВКП КК Политбюротун чилиэнэ, ВСР правительствотын Премьер-Министра Фам Ван Донг бааллар.

Мунньах кыттыылаахтара «Октябрь улуу идеяларын айымнылаах күүһэ» диэн дакылааты оногобут ССКП КК Политбюротун чилиэнин, ССРС Министрдэрин Советын Председателин А. Н. Косыгинна итинник көрүстүлэр.

ССТА.

ОРОЙУОННҐА ОКТЯБРЬ БЫРААҺЫННЬЫКТААҺЫН

Улуу Октябрь 61 сыла туолуута ойуонга сыр ахсын оро көтөҕүллүүлээхтик, үөрүүлээхтик-көтүүлээхтик бэлиэтэниэ. Үлэ коллективтара Октябрьга бэйэлэрин ситиһиилэрин туһунан рапордаатылар, үгүс киһилээх митиннэргэ иннинэ сорудахтарын чуолкайдаатылар.

ҮӨРҮҮЛЭЭХ МИТИННЭР

Сэтиннии 6 күнүгэр ойуонналаах Культура дьиэтигэр ССКП райкомун бюротун, народнай депутаттар ойуонналаах уонна Чурапчы сельсовет Советтарын исполкомнарын ойуон кэнниттэн общественнай тэрилтэлэрин представителлэрэ кыттылаах Улуу Октябрь 61 сыла туолуутугар анаалаах үөрүүлээх мунньахтара буолла.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 61 сыла туолуутун туһунан дакылааты райсовет исполкомун председателин солбуйаччы А. Е. Филиппов оногордо.

Үөрүүлээх мунньах кэнниттэн уус-уран самодеятельность кыттыылаахтарын киэҥ программалаах концерта буолла.

x x x

Сэтиннии 6 күнүгэр Эрилик Эристиин аатынан совхоз кэнниттэр. Дириҥнэ Улуу Октябрьскай социалистическай революция 61 сыла туолуутугар анаалаах үөрүүлээх мунньах буолла. Мунньаҕы олохтоох оскуола учуутала П. Г. Старостин аста. Совхоз маннааҕы отделениетын управляющайа М. Н. Корякин бастыҥ производственниктарга грамоталары уонна бириэмийэлэри туттарталаа.

Культура дьиэтин үлэһиттэрэ концерт көрдөрдүлэр.

Г. КУЗЬМИН.

x x x

Ольдуулун нэһиилэгин олохтоохторо бырааһынныыктыы симэммит Культура дьиэтигэр мустаннар Улуу Октябрьскай революция 61 сыла туолуутун үрдүк оро көтөҕүллүүнэн бэлиэтээтилэр. Мунньахха дакылааты совхоз кылаабынай ветврааһа, нэһилиэк Советын депутата Я. С. Трофимов оногордо.

Ыччаттар күүстэриттэн киэҥ программалаах концерт көрдөрүлүннэ, маассабай оонньуулар буоллулар.

Ф. СОФРОНОВ.

x x x

Улуу Октябрь бырааһынныыгар анаалаах мунньахха Сылаҥ олохтоохторо активнайдык кыттыылар. Оскуола директора И. И. Яковлев оногордо дакылаатын кэнниттэн «Чурапчы» совхоз директора И. Н. Аммосов совхоз бастыҥ үлэһиттэриттэн грамоталары уонна бириэмийэлэри туттарталаа. Парадаламмыттар ортолоругар чулуу производственниктар И. Д. Трофимов, А. Н. Чепалов уо. д. а. баалар.

Совхоз кэнниттэн аппаратын эдэр үлэһиттэрин концерын нэһилиэнньэ астына көрдө.

Н. МИХАЙЛОВ.

x x x

Субуруускай аатынан совхоз кэнниттэр Хатылыга Улуу Октябрь 61 сылыгар анаалаах мунньах үрдүк оро көтөҕүллүүлээх, үөрүүлээх биһиигэ майытта барда. Өрөгөйдөох бырааһыныыкка анаалаах дакылааты совхоз кылаабынай зоотехника Е. А. Андреев оногордо.

Культура дьиэтин советын тэрийиитинэн бырааһыныыктаах концерт көрдөрүлүннэ.

«СОе корр.

ОКТЯБРЬ ЗНАМЯТЫН АННЫНАН

Октябрьскай социалистическай революция — ...йэ кылаабынай ...хас биирдии ... аан дойду ... кэмнэ, Советтар ... коммунистическай суолтатар ... ...ынан буолар. ...ыла туолуутуттан ... дьоннор ленинскай партия ... ...ыгар ... ...ан аастыт суоллуу... ...кэн туттуунан эрдэлэн көрөллөрүгэр бойдаларын ... ...кэскиллэрин эмиэ эрэлээхтик көрөллөр. Кинилэр бу үөрүүлээх күн Ийэ дойдуга партиҥа рапордыыллар: ССКП XXV съезһин историческай ...раахтара, ССКП КК ахсыныытааҕы (1977 с.) уонна от ыйынааҕы (1978 с.) Пленумнарын ...ураахтара ситиһиилээхтик олохтоох ...иллэриллэллэр.

Сэтиннии 7 күнүгэр столица Кыһыл площадыгар Москва гарнизонун сэриилэрин парада итиннэ үлэһиттэр представителлэрин демонстрацията буолла.

Советтар дойдуларын уҥаабынай площада үөрүүлээхтик уонна оруугахойута суох бырааһынныыктыы кэргэтиллибит. Былдьыттар трибуналарыгар биһиги дойдубут киэн туттар дьоннорбыт — партия уонна революция ветераннара, гражданскай уонна Аҥа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриилэр героидара, производство бастыҥнара, наука уонна культура биллиилээх деятеллэрэ, космонавтар, ыраахтааччылар, ...ыһыттан кэлэ сылдьар үгүс ахсааннаах ыалдьыттар.

Площадь үрдүнэ модун долгун буолан ытыс тыаһа ыаррыһийэр. Москвичтар уонна столица ыалдьыттара Коммунистическай партия итиннэ Советскай государство салайаччыларын итинник уонна петициялаах эҕэрдэлиллэлэр.

Мавзолей кэнниттэн трибуналарыгар табаарыстар Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, К. У. Черненко, П. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, Я. П. Рябов, К. В. Русаков тахсаллар.

Мавзолей трибуналарыгар — ВКП КК Генеральнай секретара Ле Зуан, ВКП КК Политбюротун чилиэнэ, ВСР правительствотын Премьер-Министра Фам Ван Донг.

ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССРС Оборонатын министрэ, Советскай Союз маршала Д. Ф. Устинов сэриилэри көрийэр, кинилэри бырааһынныыгынан эҕэрдэлиир, ол кэнниттэн мавзолей трибуналарыгар тахсан ...ыл этэр.

Площадь үрдүнэн үс тоҥуллаах «Ураа!» хаһыы дуораһыйар. Артиллерийскай салют ытыылара ыаррыһийэлэр. Холбоһуктаах байыаннай оркестр Советскай Союз Гимнын толорор.

Сэриилэр өрөгөйдөөх хаамыыларын Москватаабыт байыаннай музыкальнай оскуола барабанщиктарын итиннэ фанфаристарын колонната аһар.

Кыһыл площадь устун байыаннай академиллар, үрдүкү байыаннай училищелар истэҥчилэрэ, сэриилэр ыраас бинистэрин подразделениелара аһаллар.

Бойобуой техника марша саҕаланар. Кыһыл площадь ыһыгыл тааһынан тиэрэнэн десант бойобуой массыыналара ыырдылыы көхтөөхтөр. Кинилэр модун күүстээх собиһиилээхтэр, сылбырҕаларынан уратыланаллар, уустук усулуобуйаларга үгүс сорудаҕы толорор дьоҕурдаахтар. Советскай артиллерия аһар, онуо зенитчиктэр—холлаан солбуллубат итиннэ эрэлээх харабылларга — батыһаллар. Салгыытан комуҥнэн сэриилэрэ ССКП уонна советскай поруот бүүтүнүүтүн уҥаабат кыһамныыларын түмүгэр кэнники сылларга хаппыт да салгыннаах агрессоры хамсы охсор дьоҕурданнылар. Байыаннай техника маршын ыраас ракеталар колоннаалара түмүктүүр.

Кыһыл площадка парад Улуу Октябрь алта уон биир сылын бойобуой уонна политическай бэлэмнээннэ саҥа ситиһиилэриэн көрсүбүт буойуннар үрдүк дьоҕурдарын саҥа юстүүрүнэн буолла.

Бырааһынныык демонстрацията саҕаланар. Транспараннарга, панноларга, диаграммаларга — столица индустрията дохсунньук үүнүүтүн итиннэ эрэлээхтик сыыпараалара. Рапордар кэмчи строкаларыгар — молуйуонуэн москвичтар тыаһаанаах ыаар-тутар үлэлэрэ. Столица үлэһиттэрэ ССРС Конституциятын биир сыла туолуутун чиэһинэй турыммут ударнай вахталарын түмүктэрэ боччуммар. Түөрт сүүс тыһыынчаттан тахса рабочайдар, сүүһүнэн бириигэдэлэр итиннэ учаастактар пятилетка үс сылын сорудахтарын болдьоҕун иннинэ толордулар.

Кыһыл площадь устун столица индустриятын таҥнары — И. А. Лихачев аатынан автомобильнай завод бастыҥ производственниктара аһаллар. Колонна үрдүнэн хаачыстыба государственнай знака үрдүктүк күөрэйэр: ити бочуоттаах эмблеманан предприятие бородуукчуйатын 70-таан тахса бырыһыанар бэлиэтэнэр. Площадь устун кыһыл комус куоláһынан туховаммыт автомобиль уруһуйдаммыт транспараннаах устар. ССКП КК от ыйынааҕы (1978 с.) Пле-

(Бүтүүтүн 2-с стр. кор).

ӨРӨГӨЙДӨӨХТҮК

Сэтиннии 7 күнүгэр сарсыарда 11 чаас ойуон кэнниттэн В. И. Ленин аатынан площадка кылбар кыһыл транспараннары, плакаттары, лозунгалары күөрэччи көтөхпүт демонстрациялар колоннаалара бар аһыллыыталаах митиннэ кэнниттэн трибуналарыгар тиийэн тоҕуорустулар.

Демонстрациялар иннинэ кэнниэлэриттэн үүнэн аһар ыаар, сырдык кэскилбит уоруоччуларын, пятилетка ударнай сылыныаары социалистическай куоталаһыыта бойобуой ...ыыстарын ...ыгар ...ыгар ...ыгар

Октябрь знамятын аннынан

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

кумутар тыа хаһаайыстыбатын производствотын кодьүүһүн үрдэтии норуот бүттүүнүн соруга диэн бэлиэтэммитэ. Дойду тыатын хаһаайыстыбатын салгыы сайыннарыыга автозаводтар эмиэ бэйэлэрин кылааттарын киллэрэллэр: тыа сирин сакаастарын болдьоҕун иннинэ итиэннэ үрдүк хаачыстыбалаахтык толороллор.

Транспараннарга — столица дойдуга бүтүннүүтүгэр биллэр предприятиеларын ааттара: «ССРС 50 сылын аатынан автоматическай линиялар заводтара», «Компрессор», «Фрезер», «Борец», «Большевичка», «Трехгорная мануфактура». Киниэлэр бородууксуйалара Тихэй океан биэрэгиттэн Прибалтикаҕа уонна Кавказка тиийэ сүүһүнэн аадырыстарга атаарыллаллар. Владимир Ильич аатынан электромеханическай завод коллектива үрдүгэр «Сибирь уонна Дальнай Восток сакааһын — болдьоҕун иннинэ, түргэн хаачыстыбалаахтык!» диэн ыҥырыы дьэрэйбит.

Үһа киһитэ олох хаһаа... буолбут биһиги күннээх дойдубут үөрүүтүн көтүүтэ бу күн ордук уратытык өйдөнөр. Киэн Йбэ дойду эмблематын—сирп уонна өтүйэни—рабочай кылаас итиэннэ бааһынай аймах союзтаһыыларын символун илдьитэр биэтэлик тутар. Ол иһин индустриальнай Москва колонналарыгар Москва оройуоннарын совхозтар уонна колхозтар ыыппыт дьоннорo хаамсаллара. Дойду сирин ыраах оройуоннарын биллиилээх ситиһиилэрдэр кинилэр ыллааттара улахан. Барылаан аҥаарыгар, бурдук валовой хомуура 230 мольүйон тоннаҕа тахсыаҕа.

Бастакы советскай автомобиллартан, тракторлартан тиэрбит бастакы бүлүүктарын сүгэһиттэн сулустар икки ардыларынааҕы трассаҕа уонна орбитальнай космическай станцияларга тиийэ—итиннэ биһиги ситиһиилэрбит суола. Знамялар кутааларын иннинэн площадка советскай наука предстваителлэрэ киирэллэр. Бырааһынньык колонналарыттан биирдэстэрин үрдүгэр Советтар дойдуларын сүгэн научнай уонна техническай ситиһиилэрин сырдатар кордорор космическай хараабыл макетын ухуутун устар. Октябрь бырааһынньыгын иннинэ советскай космонавтар Владимир Коваленок итиэннэ Александр Иванченков космонавтика историятыгар саамай уһун— 140 суукалаах салаллыылаах көтүүнү ситиһиилээхтик түмүктээтилэр.

Столица эдэр волуонтаттан предстевителлэрэ бырааһынньыктыы хааамсаллар. «Биһиги — эдэр гвардия» ырыа мелодиятта өрөгөй доохтук, бырааһынньыктыы дуорайар. Итэ ырыа, эстафета курдук, колуоналартан колуоналарга бэриллэр. Бу бырааһынньык күн Кыһыл площадка киин эмиэ комсомол Ленин дьылаатыгар, Коммунистическай партия дьылаатыгар, советскай норуот дьылаатыгар бэриниилээҕин этэр андаҕар буолан иһиллиннэ.

Улуу Октябрь 61 сыла туолуутун Советскай дойду үлэһиттэрэ бүттүүн киэн-киэн бэлиэтээтилэр. Хайаа барыларыгар үөрүүлээх митинглэр, демонстрациялар буоллулар. Бырааһынньыктааҕы манифестацияларга советскай дьон пор партия уонна норуот сүтхадыйбат биир сомоҕолорун, коммунистическай туһу ССКП XXV съеһиттэн бэлиэтэммит үрдүк кирбиилэрин ыларга советскай дьоннор иһтэн дьулуурдарын демонстрациялаан көрдөрдүлэр.

Бырааһынньык буолалары турдаҕына ССКП Киин Комитета уонна ССРС Министрдэрин Совета „наука уонна техника уобаластарыгар, үлэҕэ уһулуччулаах ситиһиилэрин иһин Бүтүн Союзтааҕы социалистическай куоталаһыы бастыҥнарыгар, литература, искусство уонна архитектура уобаластарыгар 1978 сылга ССРС Государственнай бириэмийаларын аныыр туһунан Уураах таһаарда.

ССТА.

Краснодарскай кыраайтан советскай тыа хаһаайыстыбатын специалистарын бөлөҕө Америка Холбоһуктаах Штаттарын үгүс туристическай сырыыта. Советскай туристар XXIII-тэр сир оҥоһуутун итиэннэ сүөһү иитиитин үлэлэрин сурун принциптарын уонна технологиятын кытары билистилэр, фермердэр хаһаайыстыбаларыгар сылдьыталаатылар.

СНИМОККА: Кубань специалистара американскай фермери кытары бэсэдэлэһэллэр.

Е. Шуленов фотота. ССТА фотохроникатa.

Сүөһү кыстыга—ударнай үлэ фронта

ЭРДИИТЭ СУОХ ТЫЫЛЫЫ

Болтоҥолор быйыл общественнай сүөһү кыстыгын сарга-сатаҕай көрсүбүттэрэ. Хотонноро оройуоннааҕы атарэ суох хойуутаан ситэрилиннибиттэрэ. От фермаларга таһыллыыта уhаханнык тардыллыбыта. Комбикорм сиппааһа бастаан хаалбыта. Итэ кэнниттэн маннык сүөһү кыстык хотонноро суох даҕаны бэлэмэ суох, хайа түбэһиэх кэһорулуубутта. Ону маннык түбэлтэтэн даҕаны кордөххө соп.

Отделение бодон сайыытын — Туопаайы ыанньыксыттара манньык, үүт туһунан кыратык даҕаны кумаардаан көрбөккө, бэйэлэрин малларын-саллаалын хомунаат, массыына үрдүгэр туһан - Харбалаҕа кыстыы киирбиттэрэ. Оттор бүтүн сайылык ынаар ынахтара туох да көрүүтэ иститэ суох хонууга хаалбыттара. Нус-баачча көс буут ыанньыксыттар кэмнэ-кэнэҕэс дьэ өйдөөөн, ынахтарын хомуйан киллэрэр түрүлүөнүгэр түсэбуттэрэ. Дьэ итэ курдук, болтоҥолор саха киһитэ кыстыкка сүөһүлүүн-астыын ыыргыччи көһөн киирэр үгэһин «тупсарбыттара».

Ол сорудугар бэдэрэнэн ҮҮТ биэрэ сылдьыбыт ынахтар үүттэрэ тардан, ыһыҥалаан хаалбыттара. Холобур, итэ ферма ыанньыксыта М. Кладкина сайыынҥа ынахтан 20 ыыаҕыттан бүтүн түөрдүн эрэ ыыр. Үгүс маннык сыттар ынахтарын уолбут. Сэтиннэ 2 күнүгэр туругунан отделение 540 фуражнай ынаҕыттан бааратуоҕа 145-hэ сыппаайтарара. Оттон ылыллыбыт үүт, транспорт суох аатыран, хонон-ороон баран биирдэ арыы заводугар киирэрэ. Онуоха эбии бырааһынньык иннинээҕи нуһаран күннэргэ үүтү сойутабыт диэн аатаан туох даҕаны көрүүтэ-харайыыта суох хонноро үгэстэммиттэрэ. Ону оҕолор маһыгынан булкуйа сылдьалларын көрөн, «тоҕо маннык бэс-баттах туттаҕытый?» диэбиккэ: «Итэ кыраһаннар осоо даҕаны үөрэх киирэ илигтэрэ» диэн кыһыммыттара.

От хойутаан тиэллибитин салаата кэнчиллэҕиннэ, пол... тыыны үтүрүйсүүтүнэ быһаара сатаабыта өрөрү, ферма ыыбыллар оттор сүөһүлэр кэнгүл нууралыллар. Кыдал хотоннорутар кормокухня №3 оһохторо, оттуллалларын онутар, айахтара оҥоһон тураллар. Отделениета комбикорм сиппааһа суох буолан, кооннорбо да оҕоһуллубат. Дулҕаны, лабыктары астаан сиэтиҥ туһунан этэ да барыллыбат. Суох. Арай Кыдал фермэтыгар аһаҕас халлаан аннытар быраҕыллыбыт, сы...

13 №-дээх профтехучилище үөрэнээччилэрин комсомольскай тэрилтэтэ—оройуоҥҥа биир бөдөҥ. 200 чилиэннээх. Аҕыйах үөрэх дьылыгар тэрилтэ 31 киһинэн үүммүтэ, комсомолецтар бука бары үөрэхтэригэр ситиһиилээхтэрэ. Ону сэргэ кинилэр бэйэлэрин политическай билиилэрин эмиэ үрдэтэммиттэрэ, барыта 11 политкружокка үөрэммиттэрэ. Ленинскэй зачеттары да ситиһиилээхтик туттарбыттара.

Культурнай дьаһаллары, спорка кыттыыга, Карл Маркс аатынан совхоз оло..тоох отделениетыгар шефтэһин кэмэлэһүүгэ, сайыҥҥы каникулу кэлдьүүстэтэххтин атаарыыга Гамичча үлэ ыытыллыбыта.

Ол эрэрэ комсомольскай тэрилтэ ситиһиилэригэр эрэ буолбакка, итэҕэстэригэр эмиэ тохтуур наадалаах.

Туох-хааннык ииниэ, үөрэнээччилэр бэрээдэктэрин

● Комсомольскай олох

БОЛҔОМТОНУ—БЭРЭЭДЭККЭ

тупсарыыга болҕомтону туһаайыахха диэн сааныыбын. Аҕыйах үөрэх дьылыгар комсомольскай тэрилтэ комитетын мунньахтарыттан атара комсомолецтар персональнай дьыалаларын көрүүгэ барбыта, икки үөрэнээччи ЫБСЛКС кэнкэтиттэн таһаарыллыбыта, ыра кулүгээннээһиннэригэр түбэспиттэр эмиэ баалларa. Дьисциплинаны, общественнай бэрээдэги кэһэн сэмэламмит комсомолецтар аҕыйаҕа суохтара. Доҕоҕа даҕаны сотору-тааҕыта буолан аҕыйах отчуоттуур- быыбар д ы ы р мунньахтарыгар комсомолецтар итийэр тустарынан абаран-сатаран туран этээхтэрэ дуо! Уоһээ ахтыллыбытын курдук, бу бөдөҥ комсомольскай тэрилтэ үлэтигэр, олоҕор ситиһиилэр, араас юрахсэбиллээх дьылалар аҕыйаҕа суохтар. Ону икки кини маннык кэмитэлээх чахчыларын сүлуктэтэр табыллыбат.

Атыы сүрүн—итэҕэһиннээ комсомолецтар мунньахтарга сылдьыылара, боппуруостары дьүүллэһиигэ кыттыылара, критиканы уонна бэйэни критикалааһыны сайыннарыылара ситэтэ суоҕун ааҕыахха сөп.

Училище комсомольскай тэрилтэтэ итэ итэҕэстэрин туоратарга быйыл эрчимнээхтик үлэлиирэ эрэйиллэр.

Е. КАЖЕНКИНА.

СҮӨҺҮ ИИТЭР КОЛЛЕКТИВТАРГА—ТҮЙГУН КУЛЬТУРНАЙ ХААЧЧЫЙЫЫНЫ!

Кытаанахтааҕы сельскэй Культура дьиэтин үлэһиттэрин республика бары культурнай-сырдатар учреждениеларыгар

ЫҤЫРЫЫЛАРА

Биһиги, Чурапчы оройуонун Кытаанахтааҕы сельскэй Культура дьиэтин үлэһиттэрэ, ССКП КК от ыйынааҕы (1978 с.) Пленумун уураахтарынан уонна ССКП КК итиэннэ ССРС Министрдэрин Советын 1977 сыл сэтинньи 10 күнүгээҕи «Тыа сирин нэһилиэнньэтин культурнай хааччыйыыта салгыы сайыннарыы дьаһалларын тустарынан» уураахтарынан оҕо күүрдүллэн, онус пятилеткаҕа экономическай уонна социальнай-культурнай сайдыы былааннарын ситиһиилээхтик толорор иһин бүттүүн норуот социалистическай куоталаһыытыгар киирэн туран, общественнай сүөһү быйылгы кыстыгын кэмигэр маннык эбээһиэттэри ылыыга ЭҺЭЭТЭЭСТИЭ ылыннабыт:

— сельскэй культура дьиэтин үлэтин бүтүннүүтүн ССКП XXV съеһин, Киин Комитет от ыйынааҕы (1978 с.) Пленумун уонна ССКП КК итиэннэ ССРС Министрдэрин Советын 1977 с. сэтинньи 10 күнүгээҕи уураахтарын олоххо киллэриигэ туһаайыахпыт;

— кыстык ыйдарыгар ылымыыт социалистическай эбээһэтэлистибэлэри ситиһиилээхтик толоруута тыа сирин үлэһиттэрин түмэ тардыыга олохтоох партийнай тэрилтэҕэ уонна совхоз салаатыгар эрчимнээх көмөнү оҥоруохпут:

ол иниттэн сүөһүһүттэр ортолоругар социалистическай куоталаһыы аһаҕастык барыытын уонна түмүктэр тэҥнээн иһиилэрин хааччыйыахпыт. Хас биирдии кыһыл муннукка куоталаһыы түмүктэрин, үүт ыамын, ычча сүөһү толоһүйүүтүн, аһылык рационун көрдөрөр үчүгэй оҥоһуулаах стендалары оҥоруохпут, бойобуой листоктары, «чаҕылҕаннары», үлэ аҕбан ахтыы календарын таһаарыахпыт. Сүөһүһүттэри кытта үлэни тыа хаһаайыстыбатын специалистарынан ыкса сибээстэһэн ыытыахпыт. Киниэлэргэ экономическай үөрэҕэ тэрийиигэ, тыа хаһаайыстыбатын билиитэрин тарҕатыыга активнайдык кыттыахпыт;

— тематическай биэчэрдэри, үлэһит династиялара дьиэтэлэри, бастыҥ сүөһү иитээччилэр, производство аатын да маяктарын биэчэр-портреттарын, ычча наставниктарын кытта көрсүһүүлэри тэрийиэхпит;

— фермаларга Культура күннэрин, Хаачыстыба күннэрин, доруобуйа күннэрин, комсомольскай-ычча кулуун күннэрин ыытыыны практикалыахпыт;

— кыстык устатыгар 30-тан итэҕэһэ суох концерттары уонна спектакллары туруоруохпут, бэстаҥаанныйа үлэлиир агитбригадаҕа тэрийэн хас биирдии фермаҕа устэн итэҕэһэ суох сырыттарыахпыт;

— 5-тэн итэҕэһэ суох уус-уран самодеятельность куруһуокталарын, 5 любительскай холбоһуктары, интэриэстэринэн кулуубтары тэрийэн үлэлэтиэхпит;

— сүөһү көрөөччүлэри, кинигэнэн хааччыйыыны тупсарыахпыт, хас биирдии фермаҕа кинигэ биэрэр пууннары уонна кинигэ передвижкаларын тэрийиэхпит, ааҕааччылар конференцияларын, тылынан сурунааллары ыытыахпыт;

— Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун Дьабыыл нэһилиэгин олохтоох-торун бачыымнарын өйөөн, арыгылааһыныы уонна алкоголизмы, сиэр-майгы нуормаларыттан атын да туораһыыннары уонна үлэ дьисциплинатын кэһиилэри утары охсуһуу кэхһүрдүүгэ туһаайыллыбыт кэлим дьаһаллары ырытан оҥорон олоххо киллэриэхпит;

— общественнай сүөһүгэ эбии аһылыгы бэлэмнээһиннэ сууотунньуктары уонна бэсиһаныктары тэрийиигэ актыбынай кыттыыны ылыахпыт.

Биһиги оройуон иһинээҕи культура учреждениеларын, ону сэргэ республика атын оройуоннарын икки ардыларыгар «СҮӨҺҮ ИИТЭР КОЛЛЕКТИВТАРГА — ТҮЙГУН КУЛЬТУРНАЙ ХААЧЧЫЙЫЫНЫ» диэн девиһинэн социалистическай куоталаһыы тэнитэргэ ыҥырабыт.

Маннык көҕүлээһиини оҥорон туран, биһиги Саха АССР Культуратын министерствотын, культура үлэһиттэрин профсоюһун обкомун ССКП XXV съеһин уураахтарын олоххо киллэрэр иһин охсуһууга бары күүспүтүн, опыппутун уонна билиибитин биэриэхпит диэн эрэннэрэбит.

(Ыҥырыы Кытаанахтааҕы сельскэй Культура дьиэтин коллектив мунньаҕарынан биир санаанан ылыллыбыта).

БИҺИРЭНИЭ

Кытаанахтааҕы сельскэй Культура дьиэтин коллектива «Сүөһү иитэр коллективтарга—түйгун культурнай хааччыйыыны!» диэн девиһэтээх ыҥырыыларa ССКП райкомун бюротугар, ону тэҥэ Саха АССР Культуратын министерствотын коллегиятын уонна культура үлэһиттэрин профсоюһун обкомун президиумун холбоһуктаах мунньахтарыгар биһириллиэ.

Оройуон бары партийнай тэрилтэлэригэр, культура отделыгар бу дьоһун ыҥырыыны тыа сирдэринээҕи бары культура учреждениеларыгар киэҥник дьүүллэһиини тэрийэллэригэр уонна кыстык кэмигэр сүөһүһүттэргэ бастыҥ культурнай хааччыйыы иһин куоталаһыыны көхтөөхтүк тэнитэллэригэр сорудахтаата.

тыйбыт-ымыйбыт комбинорм тобоҕуттан күнүгэ түөртүү кууллан 150 борооскуга убаҕас оонньорбо оҥоһуллар.

Соторутааҕыта Кыһаҕаҕа сүһүүкэн тиитэһэ икки суукка тухары уулаабакка да аһаабакка да кураанах делгэ хаайыллан турбуттара. Отделениэ сорох субаттарын сэтинньи саҥатыгар Алексеевскай оройуонтан булан аҕалан хотоҥҥо киллэрдэ. Ол үрдүнэн билиҥҥи даҕаны бостууктар кыстыы да сүөһүнү сүтэрэ сылдьаллар.

Борооскулар турууктара моотох, туһата суох олус солбонон тахса турар. Аҥардас «Сардаана» ферматыгар 14 охтор туруктаах борооску баар. Ити ферма хотонун таһыгар көннөрү уонна күһүн таһыгар олбут борооскулар хараллыбакка адаарыйан сыталлар. Сорох борооску көрөөччүлэргэ сүөһүлэрин ыйааһына суох, быһа холуйан туттарбыттар. Олноорор актылар суруллубатахтар. Дьэ уонна хантан кэлэн привес ньии охсуһуу баар буолуоҕай? Сүөсүһүт тоҕооу толоһуппутун дуу, ыңдырыытын дуу хайдах ааҕыах байатэй?

Фермаларга сылдьан сүөсүһүттэри кытта кэпсэтиһэн көрдөххэ, ситаҕай салалта соҕуһугар ог, эбии аһылык бэрилэмэтигэр хааччыллыбатыттан сүөһүнү улаханнык быһа түһэн өрөр диэн сонко кэмэлилэр. Отделение хаһыык баҕарар производственнай участагар сырыттаххына, кыстык кэсто сытар элбэх итэҕэстэрин туоратарга салалта дьаһала ыабатын сэҕэҕүн. Отделениэҕэ производственнай мунньахтар ыытыллыбатахтар, үлэһиттэргэ кыстыкка быһаччы сорудахтар тиэрдиллибэтэхтэр, социалистическай эт һаатэлэстиблэр ылыыныллыбатахтар.

Үлэ ити курдук дьаланыһан устубут сиртэр кыстыга тэрийии итэҕэһи-быһаҕаһын туһунан оссо элбэҕи этиэххэ сөп. Байдаат Субуруускай аатынан совхозка суос-сорохтох саҥа кормоцех Болтоҥҥо тутуллар ыаттыбыта ыраатта. Хомойуох иһин, бачча диэри оҥоо үлэ ыытыллара кэстүбэт. Ол тоһ-мантан аҕалыллыбыт кормоцех оборудованиета хаар аннытар сытар. Кини маны сүһүөҕэр туруорара, тутара чопчу биллибэт. Оттон бу сыах үлэҕэ киллэриллэхтээх болдьоҕо быдан ааста.

Манна даҕатан ыйыахха, капитальнай тутуу боппуруостара олус быһаарыллалар. Үлэҕэ киллэриллиэхтээх гараж, деткомбинат дьиэтэ сэтэриллибэтилэр. 350 сүөһү ниирэр кыстык хотонун тутуу быһааана тоҕунна. Техниканы туһаныыга кодьүүн сэрэ-суох намыһах. Биһиги сылдьар комматигэр үс трактор араас бириччиинэни гараҥтан таһыбакка турбуттара.

Дьэ ити курдук, Болтоҥоҕо быйылгы марахан кыстык тэрээһинэ эрдэттэ суох тыынын дьаалатынан устар. Отделение салалтата (управляющай Посельскай, бириггадьыр Слепцов, зоотехник Сергучев) эппиэтинэһи, ирдэбили намтаппыт, сиэрэ суох ньай барыыны таһаарбыт. Бу хаһааҥҥа диэри салҕаныай?

И. КАНДИНСКАЙ,
биһиги общ. корр.

Үчүгэй дьон туһунан

ҮЛЭҔЭ ТАПТАЛ

КҮННЭТЭ ыччаты үөрэх, билии уоһугар сирдиир, дьиттэр сайдыылаах тыына ииитэр соруктаах хаһыык баҕарар оскуола, педагогическай коллектив үлэтэ-хамнаһа биэс-алта уруогунан, хонугунан, сылынан даҕаны ылыллыбата суохтубут. Кини эппиэтинэһэ оскуола иитиит-үөрэппит оҕолорун үйэлэрин тухары салҕанан барар. Бу быһыйкаан дьон тоһо билииллээх, үүнэн-сайдан иһэллэригэр, үлэни, дьону-сэргэни тоһо ытыктыыр, таптыыр буолалларыгар оскуола, учуутал байэтин айымньылаах үлэтин түмүгэ көстөн кэлэр. Биһиги кэлэҕэски кэскилбит, күнүү ыччаттарбыт обществоҕа бэйэлэрин миэстэлэрин булуууулара, поруокка туһаны аҕалыылара—бу буолар оскуола үлэтин түмүгэ. Оттон ол сыралаах үлэ үчүгэй түмүктээх буолуутугар бар-дьон бу оскуола коллективытар, учууталларыгар барҕа баһыыбатын этэр, махтал тылларын тириэрдэр, киэн туттар. Биһиги оройуоммут биир оннук киэн туттар учуутала—Татьяна Степановна Кононова.

Чурапчы 2 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолатыгар Татьяна Степановна күн ахсын сарсыарда эрдэлээн үлэтигэр тиэтэйэ-саарыйа киирэрин көрөбүт. Кини киэҥ теоретическай билиилээх, үрдүк маастарыстыбалаах, оҕо барыта дьиҥнээхтик таптыыр учуутала.

Т. С. Кононова 1954 сыллаахха Чурапчытааҕы педагогическай училищены бүтэрбиттэн күн бүгүҥҥүгэр диэри оройуон эдэр ыччатын олох үөһүгэр үктэппэрэр сыралаах үлэҕэ сылдьар. Кини учуутал мындыр үлэтин нам бастаан тэрээбүт Кытаанаҕар саҕалаабыта.

Нуп кэм устата Т. С. Кононова саха тылын уонна литературатын дьоһуннук үөрэтэрин сэргэ, оскуолаҕа методическай үлэни тэрийиигэ үгүс кэрэхсэбиллээх саҕалааһыннары оҥордо, балачча киэҥ практическай опыты түмэ. Олортон сүрүннээн, опыттарга холобур буолуохтун диэн мааныктары этиэҕи баҕарыллар.

Кини Москва, Калинин, Казань уонна Ленинград учууталларын бастыҥ опыттарын сэһилии үөрэтэн, бэйэтин салайар педколлективын үлэтигэр утумнаахтык киллэрэр. Оскуолаҕа иитэр-үөрэтэр үлэни методическай совет сүрүннээн ыытар. Бу совекка опыттаах учууталлар, профсоюз местикомун чилиэннэрэ киирэллэр. Кинилэр учууталлар үлэлэрин систематыык үөрэтэллэр. Маныаха оскуола иһинэн инспектированиены тэрийиилэрэ ордук кэрэхсэбиллээх. Учууталлар аҕаһас уруоктары, «аһаҕас ааны күннэрин» тэрээһиннээхтик ыыталлар. Ол араас көрүҥнээх педагогическай үлэлэр куруутун бириэмэтигэр түмүктэнэн иһэллэр. Олортон сорох проблемнай боппуруостар коллектив дьүүлүгэр таһаарыллаллар.

Татьяна Степановна ити ыытар түбүктээх үлэлэрин түмэн 1965 сыллаахха «Нуучча тылын уонна литературатын үөрэтии опытыттан», «Биолог-учуутал М. П. Макаров үлэтин туһунан», «Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатын математикаҕа учуутала К. Д. Платонов педагогическай үлэлэрэ» диэн рефераттары суруйталаан педагогическай ааҕыылларга кыттыбыта.

Т. С. Кононова салайар педагогическай советын хас биирдии чилиэнэ методическай үлэҕэ чопчу сорудаҕы толорор. Кинилэр «проблемнай семинардары», предметтэй кабинеттары, методическай кабинет библиотекаларын, үлэлэтиилин, билиитин үрдэтиинэн дьарыкталаллар. Совет мунньаҕа чиэппэр ахсын 1-2 төгүл ыытыллар.

(Бүтүүтүн 4 стр. көр).

СҮӨҺҮГЭ ЭБИИ АҺЫЛЫК БЭЛЭМИГЭР
МААССАБАЙ СУБУОТУННЬУККА!

Сүөһү кыстыгар общественность көмөтүн тэрийэр оройуоннааҕы штаб уочараттаах мунньаҕар совхозтарга шефтээх тэрилтэлэр уонна туһааннаах нэһилиэктэр олох тооххоро сүөһүгэ эбии аһылыгы бэлэмнээһиҥҥэ көмөлөрүн күүһүрдэр дьаһаллар густаларыҥ боппуруос көрүллүннэ.

Оройуоннааҕы штаб **сүөһүгэ дулбаттан эбии аһылыгы бэлэмнээһиҥҥэ, тиэйиигэ, бытарытан сиэтиигэ сэтинньи 11 күнүттэн 20 күнүгэр диэри УДАРНАЙ ДЕКАДАНЫ** оһлэрдэ. Ити күннэргэ шефтээх тэрилтэлэр коллективтара, тыа сирин общественноһа бүттүүнэ маассабай субуотунньуктарга тахсыахтаахтар. Онҥу тэрилтэлэр салайааччылара, олохтоох партийнай тэрилтэлэр, сельсоветтар исполкомнара тэрийиэхтээхтэр. Совхозтар директордара, отделениелар управляющайдара, бириигэдьиирдэр субуотунньук кыттыылаахтарын сөптөөх үлэнэн, бары нааданаахтарынан, тракторданы, автомашиналары уматыгынан, оҕунуохтуур матырыйааллары толору хааччыйыахтаахтар.

Совхозтар дулҕаны кырбатар эргэ агрегаттары сэтинньи 13 күнүгэр диэри «Сельхозтехника» холбоһугар өрөмүөҥҥэ киллэриэхтээхтэр, бүтүн агрегаттары, кормокухналары субуотунньук күннэригэр толору үлэлэтиэхтээхтэр.

Шефтээх коллективтар туһааннаах совхозтарын, отделениеларын кытары сүөһү кыстыгын тэрийиигэ чопчу дуогабардары түһэрсэн, кыстык устата былааннаахтык үлэлиэхтээхтэр.

ОРОЙУОН ОБЩЕСТВЕННОҺА! УДАРНАЙ ДЕКАДАҔА БУНА БАРЫ — МААССАБАЙ СУБУОТУННЬУКТАРГА!

Бэҕэһээ дойду Советскай милиция күнүн бэлиэтээтэ

Общественнай бэрээдэк харыстабылыгар

В. И. Ленин быһаччы салалтатынан Улуу Октябрьскай социалистическай революция кыайыытын үһүс күнүгэр, сэтинньи 10 күнүгэр 1917 сыллаахха, советскай милиция тэриллибитэ. Онтон бэлэ 61 сыл ааста. Ити кэм устата биһиги милициябыт бэйэтин чулуу киитэ суох, ол эрээри бочуоттаах ноһугар эрэллээхтик туран кэлэн, биһи дойдуга, норуокка сулууспалааһын чаҕылхай холобурун көрдөрдө.

Советскай милиция бастакы салайааччыларынан төрүөннөөх ленинецтэр Ф. Э. Дзержинскай, М. И. Калинин, М. В. Фрунзе, К. Е. Ворошилов, Г. И. Петровскай уо. д. а. буолбуттара. Кинилэр салалталарынан бастакы милиционердар революция өстөөхтөрүн утары эйэлэспэт охсуһууну ыыппыттара.

Гражданскай сэрии сылларыгар милиция этэрээттэрэ үрүҥ бааҥдалары урусхаллаабыттара, контрреволюционнай оро туруулары, сатыбардары сабыы оҕусуспуттара. Кинилэр Советскай былаас активнай пропагандистара этилэр, буруйу оҥорууну, үөһүгүлээһиниэһини утары хорсуннук, сатабыллаахтык охсуспуттара, колхоһунай тутуу иннинэ күөнүгэр сылдьыбыттара.

Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ милиция үлэһиттэрэ саамай активнай кыттыыны ылбыттара. Кинилэртэн сүүһүнэн тыһыынча киһи бойобуой орденнарынан уонна медалларынан наҕараадыламмыттара. Советскай Союз 75 Геройдара уонна Албан аат орденын толору кавалердара милиция органнарыгар күн бүгүҥҥэ диэри үлэни салҕыыллар.

Бүгүҥҥү милиционердар бэйэлэрин аҕа көлүөнэ табаарыстарын албан ааттаах суолларын, кинилэр геройдуу үгэстэрин чиэстээхтик салҕыыллар.

Райсовет исполкомун иһинээҕи дьыалаҕа отдела, киин штабы партийнай советскай тэрилтэлэр салалталарынан общественнай бэрээдэги бөҕөргөтүүгэ уонна хамсаныгы ... бэйэ быһыытын-көрүү тун, сатабылын биэрэн үлэлиир. Биһиэхэ бэйэлэрин көстөрүн бэрииниилээхтик толорор, дьон-сэргэ ытыктабылынан туһанар үлэһиттэр суох буолбатахтар. Кинилэртэн, бастатан туран, опыттаах офицердары Н. Н. Атласовы, С. С. Егоровы, М. М. Макаровы ааттыахха сөп. Ветераннартан эдэрдэр элбэххэ үөрэнэллэр, бүһүү-хатыы дьиҥнээх оскуолатын бараллар. Оннук биир эдэр үлэһитинэн милиция радиолоҕа, комсомолец Степан Платонов буолар. Эмиэ биир эдэр, кэскиллээх үлэһиппит — Горькайдааҕы милиция үрдүкү оскуолатын выпускнига Иван Эверстов.

Билиэрин курдук, советскай милиция бэйэтин үлэтин общественноска тирэҕирэн ыытар. Общественнай бэрээдэги араҥаччылааһыҥҥа добровольнай народнай дружиналар биһиги оройуоммутугар билэр-көстөр үлэни ыыталлар. Кинилэр буруйу оҥорууну сэрэтиигэ уонна буруйдаахтары арыйыыга административнай органнарга куруутун көмөлөһөллөр. Бу дьыалаҕа Хонтоҕо (сельсовет исполкомун председателэ И. П. Попов), Мугудай (Г. П. Сивцев), Сылан (Н. Ф. Смирников) сельсоветтара, райпо, 1050 №-дээх суол участагын коллективтара ордук үчүгэйдик сыһыаннаһаллар.

Милиция үлэтигэр буруйу оҥорууну сэрэтии, кэһиллиэнньэ ортотугар ииттэр-ойдотор үлэни тэрийии үһүлүччү суолталаах. Кэлин сылларга бу үлэ коллективтарынан балачча бэрар буолла. Онуоха миэстэҕэ тэрийээччинэн салайааччынан профилактика советэ буолар. Бырааҕыта курдук, профилактика советын председателлэринэн үлэ бастыҥнара, ветераннар талыллаллар. Оройуоҥҥа буруйу оҥорууну сэрэтэр үлэни сүрүннээччинэн, түмээччинэн милиция отделын профилактикаҕа старшай инспектора В. С. Федоров буолар.

Оройуоҥҥа сыллата транспорт средстволара элбииллэр, сырыы-айан кэлиэн иһэр. Кэлин сылларга транспорт аварията, суол быраабылаларын куруубайдык кэһии түбэлтэлэрэ аччаата. Манныаха милиция түйгүннэрэ, инспектордар Ю. П. Лежнин, И. С. Максимов элбэҕи оҥороллор.

Ол эрээри үлэбит таһыма көрдөбүлгэ эппиэттиир диирбит билигин да кэрэгэй. Народнай дружиналар, кинилэр оройуоннааҕы, нэһилиэктэрдээҕи штабтара, табаарыстыы суттар, үлэ коллективтара уонна общественнай тэрилтэлэр бэрээдэги харыстааһыҥҥа тэрийэр, интерьдотор үлэлэрэ оссо да сититэ суохтар. Холуобунай буруйдары оҥоруу, күлүгээнниэһин ордук общественнай бэрээдэги арыгы иһэн, итирэн сылдьан кэһии чахчылара салгыы таһаарыллар туруулара барыбытын дьиксиннэриэх тустаах.

Баар итэҕэстэри туоратыыга милиция үлэһиттэрэ күүстэрин-күдэхтэрин харыстыахтара суоҕа. Хас бөһүөлэк, нэһилиэнньэлээх пуун ахсын бөҕө бэрээдэк, бэйэ-бэйэҕэ аһыныгы сыһыан үөскүүрүн ситиһиэхтээхпит. Норуот баайын дуолун кыраҕытык харыстыыр, социалистическай собуоннаһы салгыы бөҕөргөтөр, буруйу оҥоруу хаһыык да көрүҥнэрин таһаарбат иһин охсуһар иэстээхпит.

А. СЛЕПЦОВ,
исполкомун дьыала оройуоннааҕы отделын начальнига, милиция майора.

Милиция түбүктээх уонна эппиэттээх үлэтигэр күн-ахсын албан түмсүү, түбүйэрин биллэлии. Эһиги бу снимокка (хаҥастан уҥа) народнай судьуйа М. Попов, милиция старшай сержана Ю. П. Лежнин уонна суол участагын үлэһитэ активнай народнай дружинник Д. Х. Матвеев үлэ-хамнас туһунан кэпсэтэ олороллорун көрөөбүт.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

НОРУОТТАР СЫРДЫК БЫРААҺЫННЬЫКТАРА

Октябрь улуу идеялара орогуйдуулар, киниләр планета устун хардыылара дьулуургалар уонна сырдык революционнай кыайыылаахтар. Биһиги бырааһынньыкпыт мунгура суох, кини интернациональнай бырааһынньыгынан буолбута быданнаата. Улуу Октябрьскай социалистическай революция 61 сыла туолутун советскай норуоту кытары биирэ бары континенттар молуйуэкунэн улэһит дьоннор бэлиэтээтилэр. Дойду-дойду ахсыттан рабочайдар уонна бааһынайдар аан дойдута бастакы государстволара уоскээһиниигэр анаммыт уоруулаах манифестациялар мунньахтар, митиннэр тустарынан иһитиннэриилэр кэллилэр.

Тас дойдулардааҕы информационнай агентстволар «Суһал», «Чаҕылҕан» диэн бэлиэтээн турар, Кыһыл площадка буолбут баһыланнай парад уонна улэһиттэр демонстрацияларын туһунан иһитиннэрдилэр. Москваҕа буолан ааспыт Октябрьдааҕы уорууллэр-котууллэр эйэ уонна прогресс долгутуулаах манифестациятынан саттаныылар. Советскай столицаҕа буолан ааспыт парад уонна демонстрация улахан орэ котобуйууну ыытыыта ситуулан ааспытын, Советтар дойдулара бары уобластарга кэрэ-бэлиэ ситиһиилэрин, партия уонна норуот тулхадыйбат биир сомоҕолорун саҥа чаҕылхай конституциятыгар буолбутун, ССРС норуоттар икки ардыларыгар эйэлээхтик биирге олоруу, доҕордоһуу, биирги улэлээһин политикатын ленинскэй принциптарыгар бэриниилээхтин бигэргэппитин бэлиэтииллэр.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 61 сыла туолуутугар анаммыт уорууллээх мунньахтар Берлиннэ, Варшаваҕа, атын социалистическай дойдулар столицаларыгар буолуталлаатылар.

Берлин Трептов-паркатыгар советскай буойуннар—босхолооччулар памятниктарыгар венoктары уоруулаахтик ууруу буолла. Словакия тэһыынчанан улэһиттэрэ кэлэн урдунэн сурдаан турар Славин хайаҕа мунньуллар. Мааҕа Братиславаны босхолооһун иһин гитлеровскай фашизмы утары охсуһууга охтубут советскай буойуннар комуллубуттэрэ. Советскай буойуннар — босхолооччулар сүгкэн монументтарын тэллэҕэр венoктар ууруллуннутар.

Улуу Октябрь—бу научнай социализм идеяларын орогуйдоһуута, пролетарскай интернационализм дьылатын орогуйдооһуна, диэн суруйда иниэки ыстатыйатыгар Болгария хаһыата «Работническо дело», норуоттар ойдоруутэр-саҥаларыгар советскай былаас бастакы докумуоннарыттан биирдэстэринэн Эйэ туһунан декрет буолбут чахчылара уһэлэр тухары хаалыаҕа. Советскай дойду бэйэтин бастакы кунуттэн ыла эйэ иһин утумнаах уонна кимэн киирилээх охсуһууну ыытар.

Советскай норуоту, бырааттыы социалистическай дойдулар норуоттарын, бары бастаан иһэр киһи аймаҕы кытары биирги Улуу Октябрь бырааһынньыгын сүгкэн уоруунэн Вьетнам норуота бэлиэтээтэ. Ханойдааҕы «Нян зан» хаһыат суруйбутун курдук, бу албан аатаах күнгэ биһиги уоруубут вьетнамскай-советскай доҕордоһуу саҥа нэтин коступуцатын буолбут оссо биир дьоһуннаах событиены — Москваҕа ССРС уонна ВСР икки ардыларыгар доҕордоһуу уонна биирги улэлээһин туһунан дуогабар илии баттаныытын кытары сибээстээн.

Улуу Октябрь 61 сыла туолуутугар анаммыт уоруулээх мунньах Италия столицатыгар буолла. Улуу Октябрьскай социалистическай революция аан дойду бүтүннүүтүн норуоттарыгар тосту оҕуллууннан буолбута, диэтэ мунньахха бэйэтин этиитигэр «Норуоттар икки ардыларыгар эйэни боҕорготу иһин» аан дойдутааҕы Ленинскэй бириэмийэ лауреата Р. Гуттузо. Биһиги бу улуу датаны норуоттар социализмы тутуу диэки инники хардыылаһынналарын саҥа эрата саҕаланыытын биһиги бэлиэтээтибит.

Сэбиэскэйэн уһуһуйууну уодьуганнахха, стратегическай кимэн киирэр сэрии сэбин хаар чахтыыр туһунан АХШ уонна ССРС икки ардыларыгар конференцияга ииндэн дьэнэ хардыылары ситиһиэххэ, американскай уонна советскай норуоттар икки ардыларыгар эйэни уонна биирги улэлээһини боҕоргото̄ххо — АХШ прогрессивнай общественноһа Улуу Октябрь бырааһынньыгын улэһиттэр итиннэн модьуйуулларын бэлиэтиһэн көрсүһэр,—диэтэ Америка биллиилээх учуната, профессор Ричард Барнет Чикаго университетыгар буолбут эйэҕэ дьулуһааччылар элбэх киһилээх митиннэригэр тыл этэригэр. Бары бастаан иһэр американецтары Советтар дойдуларын кытары киһи аймаҕы аан дойдутааҕы саҥа баһаар ынырыктарыттан орүһуйэргэ, эйэни харыстаан хаалларарга уонна боҕорготорго, «тымныы сэрии» диэки буллаачылар кииримлэрин тахсыыларын, сэбилэнниинэн уһуһуйууну кыортээһини суох оноһорго ыҥырыыта сибиэстиир.

Улуу Октябрь идеялара арабскай дойдуларга национальнай - босхолонуулаах хамсааһын сайдыытыгар сүгкэнник сабыдыалааабыттара, диэтэ Дамаска Сирия дьахталларын бары бүттүүн федерациятын председателэ Халдаер Садык. Кини арабскай норуоттарга киниилэр Израиль агрессиятын содулларын утары охсуһууларыгар Советскай Союз бары өттүнэн көмөлөһөрүн ыйда.

Аан дойдуга бастакы социалистическай дойду ситиһиилэринэн кынаттанан Африка, Азия уонна Латинскай Америка норуоттара ыйар-тутар суолга, прогресс суолугар туруннулар, диэтэ Пакистан общественноһын Карачига буолан ааспыт уоруулээх мунньаҕар тыл этэригэр пакистанскай - советскай культурнай сибээстэр обществоларын генеральнай секретара А. Х. Разви. Кини социалистическай система ордуктарын планета бары норуоттара харахтарынан көрөн итэҕэйдиллэр диэн бэлиэтээн этта.

ССТА.

Вьетнам Социалистическай Республикатын тас өттүгэр хайаҕа вьетнамскай чэй ииэннэн түттүүллэр табаарынан буолар.

СНИМОККА: Хабон провинцияҕа чэй плантацията.

ВИА—ССТА фотота.

Үлэҕэ таптал

(Бүтүүтэ. Иннин 3 стр. көр.)

хас биирдии учуутал иһэр билиилээхтик улэлиирэ эрдэннилэр, билигин аттестациялааһын боппуруоһа ордук чорбохтуллан туруоруллар. Татьяна Стопанова инспектированиены суннунан үс хорүннээхтик тэрийэр. Туох хааннык иһиниэ, педагог тус бэйэтинин улэтин үоратар. Биир кылааска улэлиир учууталлар опыттарын түмэр. Үөрэнээччилэр ылбыт билиилэрин уонна дьоҕурдарын хаачыстыбатын оперативнай ылыманан быһаарар. Инспектированиенэ тэриллиэн иниэ болаеманни улэ ыытыллар, сыал-сорук чуолкайдык туруоруллар.

Дьэ итэ курдук тэрээһиилээхтик онуһуллар инспектированиелар, араас суол методическай көмөлөр уруоктар кодьуустарын мунгутуурдук урдэтэргэ кыаҕы уаскэталлар. Ол да иһин Т. С. Кононова салайар коллектива куруутун урдук көрдөрүүлээх буолаччы.

Оттон опыттаах учуутал, норуот үөрэҕириитин туйгуна Татьяна Степановна уруоктарыгар сылдьан баран көрүөххүн көрөн, билиэххин билэҥ, дуоһуйан тахсаҕын. Быһата, маддьи учутай, туйгун уруоктар. Кини бэйэтин предметин уоратиитигэр куруутун оҕо билэр ойдобулларыгар уонна урут ылбыт билиилэригэр тирэҕирэн ыытар. Ол да иһин түргэнник чиң билиини ситиһэр. Т. С. Кононова уруогар оҕо биирдэ да соло булбат, араас элбэх ыйыалары туттар, укцу бэйэтэ оҥорбут уонна ... кордорон үөратэр пособиеларын туһанар. Уруокка, сэорээмэ, биир да оҕону туӈнубат. Молтохко да, үүгэйгэ да кини тылаоҕо, комото тиийбитэ баар буолаачы. Татьяна Степановна бэйэтин уруоктарыгар хас биирдии үорэнээччигэ тустаах комоҥу, улэни тэрийэрэ ордук кэрэхсэбиллээх. Маныаха ханнык да оҕо, хайа темалары сита үөрэннэккэ доҕолорнуурун быһаарар. Онно олоҕуран бу оҕолорго анаан ардэттэн былааннныыт сорудахтары бэлэмниир. Оттон үүгэйдик үөрэнээччилэр көтөмнөспөккө, салгыы дьарыктана олороллор, ыыраталларын улэни толороллор.

Кыһамньылаах, дьоҕурдаах учуутал идэтин иһ сүрэҕиттэн бэйэн туран таптыыр буолан улэтэ уугэй туммуктээх. Оҥу кини уонунан сыл иитан үөрэтэ, буоблайдан таһаарбыт оҕолорун—билингип норуот хаһаайыстыбатын араас салааларыгар айымньылаахтык улэлии сылдьар дьон сурукарын дагаҥа туоһулуулар. Олортон сорохторун кытта билиһиннэрэҕи баараллар. «Биһиэхэ үтүөнү-кэрэни ойдоторго үгүс сыраҕын биэрбитиҥ, элбэххэ үөрэппитиҥ иһин эйиэхэ ис сүрэхтэн этиллэр истин махталбытын, бастыҥ баҕарыыларбытын тиэрдэбит!...» диэн суруйар Ригатааҕы авиационнай институт выпускнига Николай Харыйбатов.

Оттон интернат-оскуола завуһа Д. С. Терютина бэйэтин суругар бу курдук кэпсиир: «Мин улэбэр хамнаспар үгүс күүс-... бэйдэри туоруурбар Татьяна Степановна курдук опыттаах педагог көмөтө, күннэтэ сүбэтэ-амата улаханнык көмөлөстө. Биһиги киниттэн, бэйэбит наставникпытыттан педагогика билиитигэр ыыдар кордобуллэрин кистэлэҥнэригэр олус элбэххэ үөрэннибит. Ол да иһин биһиги барҕа баһыыбабытын этэбит...»

Субуруускай аатынан совхоз бирикадьиирэ, бастыҥ производственник Василий ... Прокопьев: «Ытыһ... ... Татьяна Степановна, биһиги улэттэн дьону буларбытыгар, Нэ дойдубутугар ордук улахан кодьуустээх дьон буоларбытыгар эн көмө иһин истиҥ сүрэхтэн махталбытын тиэрдэбит...» диэн этэр.

Дьэ ити курдук, биһиги оройуоммут биир кырдьаҕас учуутала, бастыҥ общественник бэйэтин эр камнээх айымньылаах улэтинэн, бар-дьонун ытыктабылын ылбыта эдэрдэргэ үтүө холобурунан буолар.

Георгий СИВЦЕВ.

ОРОЙУОН КОМПЛЕКСНАЙ СПАРТАКИАДАТА

Быйылгыттан ыла спорка оройуон күрэхтэһиилэрэ совхозтар, оройуон киинин уонна СПТУ-13 сүүмэрдэммит хамаандаларын кыттыыларынан ыытыллыахтара. Оройуон комплекснай спартакиадатыгар 16 көрүҥ киллэриллэр. Итини таһынан олохтоох Советтарынан, тэрилтэлэринэн спорт 13 көрүҥүгэр эмиэ комплекснай спартакиадалар ыытыллыахтара.

Оройуон комплекснай спартакиадатын 1978—1979 сс. календарнай былаана маннык:

1. Саахымат. Хамаандаҕа 5 эр киһи, 3 дьахтар киллэриллэллэр. Ыытыллар сирэ — Чурапчы сэлиэнньэтэ. (Хайыһартан уонна кыһыҥҥы многоборьеттан уратыта күрэхтэһиилэр оройуон кииннигэр ыытыллаллар).
2. Нууччалуобата. Кыттааччыта — 5 эр киһи, 3 дьахтар.
3. Остуол тенниһэ. 2 эр киһи, биир дьахтар кыттар. Бу үс көрүҥҥэ күрэхтэһиилэр сэтинньи 17—18 күннэригэр ыытыллыахтара.
4. Кончул тустуу (10 ыйааһыннга). Кулун тутар 3—4 күннэригэр ыытыллар.
5. Баскетбол. Эр дьоҥҥо уонна дьахталларга. Тохсунньу 13—14 күннэрэ.
6. Хайыһар. 6 эр киһи, 4 дьахтар.
7. Кыһыҥҥы многоборье. Күрэхтэһиилэр кулун тутар 16—18 күннэригэр Хайахсыкка ыытыллаллар.
8. Дьахталлар спартакиадалара. Хамаандаҕа 10 киһи киллэриллэр. Муус устар 7—8 күннэрэ.
9. **«Саҥа олох» хаһыат бириһигэр кросс, эстафета.** Балаҕан ыйын 22—23 күннэригэр ыытыллар.
10. **ГТО сайыҥҥы многоборьета.** Хамаандаҕа 8 эр киһи, 8 дьахтар киллэриллэллэр. Ыам ыйын 26—27 күннэрэ.
11. **Чэпчэки атлетика.**
12. **Национальнай оонньуулар.**
13. **Хапсаҕай.**
14. **Гиря спорда.**
15. **Мас тардыһыыта.**
16. **Волейбол.**

Сайыҥҥы спартакиада программатыгар киллэриллэр бу көрүҥнэргэ күрэхтэһиилэр бос ыйытар ыытыллаллар.

Маны таһынан «Урожай» ДСО оройуонааҕы совета уонна спорткомитет маэстэлэргэ ыытыллар спортивнай-массабай улэҕэ календарнай былааны оҥоруута сүбэлэри биэрбитэ. Онно биирдиилээн көрүҥнэргэ күрэхтэһиилэр оройуон комплекснай спартакиадатын күрэхтэһиилэрин биир кэмнэ кэриҥинэн уруттаан ыытыллаллара көрүллэр.

Күрэхтэһиилэри хаһаайыстыбалар, тэрилтэлэр салайааччылара, сельсоветтар исполкомнара бэһээччи тэрийэллэрэ, хонтуруолтуулара наада.

ОРОЙУОННААҔЫ СПОРТКОМИТЕТ.
«УРОЖАЙ» ДСО ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТА.

Редактор **А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.**

Киносеть уонна «Маарыкчаан» кинотеатр дирекциялара кинотеатр улэһитэ Яковлева Анна Федоровнаҕа таптыыр ийэтэ
КУРТАЕВА Феодосия Петровна
уһун ыарахан ыарыыттан бу ый 8 күнүгэр олбүтүүн бэйэлэрин дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр кэргэним, ийэбит, эбэбит
КУРТАЕВА Феодосия Петровна
уһун ыарахан ыарыыттан олбүтун бары аймахтарыгар, билэр дьонугар курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, кыргыттара, күтүоттэрэ, сиэннэрэ, аймахтара.

Күндү кэргэним, аҕабыт, эһэбит
МИТИН ИВАН АЛЕКСЕЕВИЧ
уһуннук ыалдьан олбүтүн бокуонньук билэр дьонугар иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, кыыһа, күтүөтэ, сиэнэ.

Прокопьев Василий Ефимович аатыгар бу дьыл алтынньы 27 күнүгэр бэриллибит 079205 №-дээх больничнай лиис сүппүтүнэн дьиҥэ суоҕунан ааҕыллар.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор 21-395, отдэллэр—21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. № ЗАКАЗА 134

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. К. Маркса 12. Тираж 2913